XUNTA DE GALICIA | CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, CIENCIA, UNIVERSIDADES E FORMACIÓN PROFESIONAL

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36015159	IES Chan do Monte	Marín	2024/2025

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Latín II	2º Bac.	4	116

Réxime
Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	21
4.2. Materiais e recursos didácticos	22
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	22
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
6. Medidas de atención á diversidade	25
7.1. Concreción dos elementos transversais	25
7.2. Actividades complementarias	26
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	26
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	28
9. Outros apartados	28

1. Introdución

O IES Chan do Monte localízase na vila de Marín, localidade íntimamente vencellada co mar e as actividades económicas derivadas: pesqueiras, loxística portuaria, industria conserveira e auxiliar así coma o reclamo turístico das súas praias. O alumnado da ESO chegado ao noso centro provén esencialmente das localidades de Seixo, Ardán e Mogor áreas maioritariamente residenciais vencelladas á vila de Marín e á cidade de Pontevedra para grande parte dos servizos e onde todavía se manteñen actividades de cultivo e gandaría de autoconsumo.
Latín II é unha materia troncal de modalidade que ten unha grande importancia para o alumnado que a cursa, xa que puntúa tanto na parte xeral como na específica das probas de ABAU. Esta é a razón pola que no deseño desta programación se tivo moito en conta tanto os contidos como os criterios de avaliación establecidos polo Grupo de Traballo de Latín da CiUG.
Neste curso temos un alumno que xa cursara a materia o ano anterior no centro.
As clases son afortunadamente na mesma aula o que nos permitirá ter nela materiais diversos como dicionarios, mapas e outros recursos visuais.
Con respecto as unidades didácticas, optouse por unha distribución de contidos na que se agrupa en unidades independentes toda a materia referente á literatura latina e á pervivencia da lingua latina, estando secuenciadas para seren tratadas durante todo o curso. Faise así para que a cualificación obtida nestes apartados, aos que se asigna un peso do 30 %, poidan ser ponderados con precisión na fórmula que se propón para establecer a cualificación final. Finalmente os contidos de natureza lingüística, que se consideran o núcleo da materia, ocupan o 70 % das unidades da programación. Tratouse de que a distribución de contidos nestas fose aberto, deixando o último trimestre adicado exclusivamente a textos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender e/ou producir textos latinos de dificultade crecente e xustificar a súa comprensión e/ou produción, identificando e analizando os aspectos básicos da lingua latina, en sentido amplo, as súas unidades lingüísticas, e reflexionando sobre elas mediante a comparación coas linguas de ensino e con outras linguas do repertorio individual do alumnado, e poñendo en práctica, se se considera oportuno, habilidades comunicativas tanto orais como escritas, para realizar unha lectura comprensiva, directa e eficaz e unha interpretación razoada do seu contido e, de ser o caso, unha produción oral e/ou escrita correcta.	1-2	2	1-2					
OBX2 - Distinguir os formantes latinos e explicar os cambios que tivesen lugar ao longo do tempo, comparándoos cos das linguas de ensino e outras linguas do repertorio individual do alumnado, para deducir o significado etimolóxico do léxico coñecido e os significados de léxico novo ou especializado.		2-3	1		50			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Ler, interpretar e comentar textos latinos de diferentes xéneros e épocas, asumindo o proceso creativo como complexo e inseparable do contexto histórico, social e político e das súas influencias artísticas, para identificar a súa xenealoxía e a súa achega á literatura europea.	4							1-2
OBX4 - Analizar as características da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico, adquirindo coñecementos sobre o mundo romano e comparando criticamente o presente e o pasado, para valorar as achegas do mundo clásico latino á nosa contorna como base dunha cidadanía democrática e comprometida.	3	3		1	31	1		
OBX5 - Valorar criticamente o patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural herdado da civilización latina, interesándose pola súa sustentabilidade e recoñecéndoo como produto da creación humana e como testemuño da historia, para explicar o legado material e inmaterial latino como transmisor de coñecemento e fonte de inspiración de creacións modernas e contemporáneas.	3			2		1-4	1	1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Gramática e textos I. Repaso e ampliación morfoloxía nominal e pronominal. Uso dos casos. Oracións de relativo. Tradución de textos adaptados	Nesta UD o que se procura é un repaso rápido da morfoloxía nominal e pronominal tratada en 1.º de bacharelato e, por extensión, as oracións de relativo e os nexos de coordinación e subordinación máis comúns. Ampliarase tamén contidos relacionados co tema.Textos de 2.º de bacharelato adaptados ao nivel de gramática tratado na aula.	3	10	X	X	
2	Gramática e textos II. Repaso e ampliación morfoloxía verbal.	Nesta UD o que se procura é un repaso rápido da morfoloxía verbal vista en 1.º de bacharelato e ampliación dos mesmos.. Textos de 2.º de bacharelato adaptados ao nivel de gramática tratado na aula.	4	10	X	X	
3	Gramática e textos III. Sintaxe. Nexos subordinación.	Nesta unidade hanse tratar os nexos de coordinación e subordinación non tratados en 1.º de bacharelato, que se consideren	6	8	X	X	X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Gramática e textos III. Sintaxe. Nexos subordinación.	precisos para abordar os textos de 2.º de bacharelato. Textos de 2.º de bacharelato adaptados ao nivel de gramática tratado na aula.	6	8	X	X	X
4	Gramática e textos IV. Morfoloxía verbal. Formas non persoais do verbo.	Nesta unidade hanse tratar con detalle tanto a morfoloxía como, especialmente, os usos das formas non persoais do verbo latino precisas para abordar os textos de 2.º de bacharelato. Textos de 2.º de bacharelato adaptados ao nivel de gramática tratado na aula.	7	9	X	X	X
5	A literatura latina. Introdución. Épica. Lírica. Historiografía. Teatro. Oratoria.	UD ampla na que se concentran todos os contidos de literatura e que se distribúe ao longo do curso. Despois de facer unha introdución xeral á literatura latina (trazos que a individualizan fronte a outras literaturas, grandes etapas, xéneros e autores), pásase ao tratamento duns xéneros e autores que se recomenda coincidan cos que serán obxecto de exame na proba de acceso á universidade. Asemade, aproveitando a temática, traballaranse tres aspectos da herdanza da cultura e civilización romana: a mitoloxía, o dereito e a oratoria.	20	10	X	X	X
6	O legado de Roma; Toponimia e aforismos, sufixación.	Nesta UD hanse tratar con especial atención tres aspectos da materia: 1. Os prefixos e sufixos de orixe latina máis frecuentes e productivos nas linguas de repertorio do alumnado. 2. Os latinismos e aforismos de uso máis frecuente. 3.Toponimia galega. Aspectos xerais e particularidade da toponimia galega con exemplos concretos.	10	4	X	X	X
7	Textos: Tradución Eutropio	Traballarase a selecta proporcionada polo grupo de traballo das ABAU	25	40	X	X	X
8	Textos: Tradución Fedro	Traballarase a selecta proporcionada polo grupo de traballo das ABAU	25	25		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Gramática e textos I. Repaso e ampliación morfoloxía nominal e pronominal. Uso dos casos. Oracións de relativo. Tradución de textos adaptados	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realiza traducións directas de textos adaptados e/ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Selecciona o significado apropiado de palabras polisémicas e xustifica a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual.		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistra os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extrae as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planifica e participa, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explica cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que se produciron desde o latín ata a lingua de ensino.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analiza, interpreta e comenta textos literarios de diversa índole de crecente complexidade, a partir de criterios dados.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisa e emenda as propias traducións, realizando propostas de mellora.	TI	10
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realiza a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada con corrección fonética (le correctamente as letras e dígrafos) e prosódica (acentúa corectamente).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina. - Concepto de lingua flexiva: flexión nominal e pronominal (sistema casual e declinacións), flexión verbal (sistema de conxugacións). - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.

UD	Título da UD	Duración
2	Gramática e textos II. Repaso e ampliación morfoloxía verbal.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realiza traducións directas de textos adaptados e/ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Selecciona o significado apropiado de palabras polisémicas e xustifica a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual.		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistra os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extrae por escrito, de poder ser, en latín as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planifica e participa, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explica cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que se produciron desde o latín ata a lingua de ensino.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analiza, interpreta e comenta textos literarios de diversa índole de crecente complexidade, a partir de criterios dados.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisa e emenda as propias traducións, realizando propostas de mellora.	TI	10
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realiza a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada con corrección fonética (le correctamente as letras e dígrafos) e prosódica (acentúa corectamente).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina. - Concepto de lingua flexiva: flexión nominal e pronominal (sistema casual e declinacións), flexión verbal (sistema de conxugacións). - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.

UD	Título da UD	Duración
3	Gramática e textos III. Sintaxe.Nexos subordinación.	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realiza traducións directas de textos adaptados e/ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Selecciona o significado apropiado de palabras polisémicas e xustifica a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisa e emenda as propias traducións, realizando propostas de mellora.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extrae por escrito, de poder ser, en latín as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planifica e participa, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explica cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que se produciron desde o latín ata a lingua de ensino.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analiza, interpreta e comenta textos literarios de diversa índole de crecente complexidade, a partir de criterios dados.		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realiza a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada con corrección fonética (le correctamente as letras e dígrafos) e prosódica (acentúa correctamente).	TI	10
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistra os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina. - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.

UD	Título da UD	Duración
4	Gramática e textos IV. Morfoloxía verbal. Formas non persoais do verbo.	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realiza traducións directas de textos adaptados e/ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Selecciona o significado apropiado de palabras polisémicas e xustifica a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisa e emenda as propias traducións, realizando propostas de mellora.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extrae por escrito, de poder ser, en latín as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planifica e participa, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explica cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que se produciron desde o latín ata a lingua de ensino.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analiza, interpreta e comenta textos literarios de diversa índole de crecente complexidade, a partir de criterios dados.		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realiza a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada con corrección fonética (le correctamente as letras e dígrafos) e prosódica (acentúa correctamente).	TI	10
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistra os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina. - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - Formas nominais do verbo. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Estratexias básicas conversacionais para iniciar, manter e rematar a comunicación, tomar e ceder a palabra, pedir e dar aclaracións e explicacións etc.

UD	Título da UD	Duración
5	A literatura latina. Introdución. Épica. Lírica. Historiografía. Teatro. Oratoria.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Analizar e explicar os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos de obras ou fragmentos literarios latinos comparándoos con obras ou fragmentos literarios posteriores, desde un enfoque intertextual.	Explica os xéneros, temas, tópicos e valores éticos ou estéticos de obras literarias latinas.	PE	90
CA3.4 - Investigar aspectos do legado da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico localizando, seleccionando, contrastando e reelaborando información procedente de diferentes fontes, calibrando a súa fiabilidade e pertinencia, e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.	Investiga algúns aspectos da pegada da tradición literaria latina na súa contorna.		
CA3.1 - Interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen espertar o espírito crítico, mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Interpreta textos e fragmentos literarios sobre modelos dados na aula.	TI	10
CA4.2 - Identificar e explicar o legado material e inmaterial da civilización latina como fonte de inspiración, analizando producións culturais e artísticas posteriores.	Identificar o legado material e inmaterial da lingua latina.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Etapas e vías de transmisión da literatura latina. A transmisión textual latina como patrimonio cultural e fonte de coñecemento a través de diferentes culturas e épocas. Soportes e materiais de escritura: tipos e preservación. O comercio librario no mundo antigo. A lectura en voz alta. - Principais xéneros da literatura latina: orixe, tipoloxía, cronoloxía, temas, motivos, tradicións, características e principais autores. - Técnicas para o comentario e análise lingüística e literaria dos textos literarios latinos. - Recepción da literatura latina: influencia na produción cultural europea, nocións básicas de intertextualidade, imitatio, aemulatio, interpretatio, allusio. - Analoxías e diferenzas entre os xéneros literarios latinos e os da literatura actual. - Introdución á crítica literaria. - A literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo. - Respecto da propiedade intelectual e dereitos de autor sobre as fontes consultadas e contidos utilizados: ferramentas para o tratamento de datos bibliográficos e recursos para evitar o plaxio. - A importancia do discurso público para a vida política e social. A oratoria e as novas tecnoloxías. - Técnicas de debate e de exposición oral.

UD	Título da UD	Duración
6	O legado de Roma; Toponimia e aforismos, sufixación.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Deducir o significado etimolóxico dun termo de uso común e inferir o significado de termos de nova aparición ou procedentes de léxico especializado aplicando estratexias de recoñecemento de formantes latinos atendendo aos cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que teñan lugar.	Deducir o significado etimolóxico dun termo de uso común e inferir o significado de termos de nova aparición ou procedentes de léxico especializado	PE	90
CA2.2 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata as linguas de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do seu repertorio propio.	Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata as linguas de ensino,		
CA2.3 - Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns de orixe latina e utilizando estratexias e coñecementos das linguas e linguaxes que conforman o repertorio do alumnado.	Explicar a relación do latín coas linguas modernas, analizando os elementos lingüísticos comúns		
CA3.3 - Identificar e definir palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización latina e cuxa aprendizaxe combina coñecementos léxicos e culturais, en textos de diferentes formatos.	Identificar e definir palabras latinas que designan conceptos fundamentais para o estudo e comprensión da civilización		
CA4.1 - Investigar aspectos do legado da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico localizando, seleccionando, contrastando e reelaborando información procedente de diferentes fontes, calibrando a súa fiabilidade e pertinencia e respectando os principios de rigor e propiedade intelectual.	Investiga aspectos do legado da civilización latina no ámbito persoal, relixioso e sociopolítico localizando, seleccionando, contrastando e reelaborando información procedente de diferentes fontes.		
CA4.4 - Explorar as pegadas da romanización e o legado romano na contorna do alumnado aplicando os coñecementos adquiridos e reflexionando sobre as implicacións dos seus distintos usos, dando exemplos da persistencia da Antigüidade clásica na súa vida cotiá e presentando os seus resultados a través de diferentes soportes.	Explora as pegadas da romanización na súa contorna, dando exemplos da persistencia da Antigüidade clásica na súa vida cotiá e presentando os seus resultados a través de diferentes soportes.		
CA2.4 - Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da diversidade como riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir de criterios dados.	Analizar criticamente prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto	TI	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Investigar o patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural herdado da civilización latina, actuando de forma adecuada, empática e respectuosa, e interesándose polos procesos de construción, preservación, conservación e restauración e por aquelas actitudes cívicas que aseguran a súa sustentabilidade.	Investiga algún aspecto do patrimonio histórico, arqueolóxico, artístico e cultural herdado da civilización latina incidindo especialmente na necesida da súa preservación dun modo sostible.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Influencia do latín na evolución das linguas de ensino e do resto de linguas que conforman o repertorio lingüístico individual do alumnado. - Regras fonéticas na evolución do latín ás linguas de ensino. - Léxico: - Lexemas, sufixos e prefixos de orixe latina presentes no léxico de uso común e no específico das ciencias e a técnica. - Significado e definición de palabras de uso común nas linguas de ensino a partir dos seus étimos de orixe latina. - Expresións latinas integradas nas linguas modernas e o seu emprego en diferentes tipos de textos. - O significado etimolóxico das palabras e a importancia do uso adecuado do vocabulario como instrumento básico na comunicación. - O latín como instrumento que permite un mellor coñecemento das linguas de estudo e un máis fácil achegamento a outras linguas modernas, romances e non romances. - Respecto por todas as linguas e aceptación das diferenzas culturais das xentes que as falan. - Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional. - Expresións e léxico específico básico para reflexionar e compartir a reflexión sobre a comunicación, a lingua, a aprendizaxe e as ferramentas de comunicación e aprendizaxe (metalinguaxe). - A lingua latina como principal vía de transmisión do mundo clásico. - A mitoloxía clásica en manifestacións literarias e artísticas. - O dereito romano e a súa importancia no sistema xurídico actual.

UD	Título da UD	Duración
7	Textos: Tradución Eutropio	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	**Mínimos de consecución**	**IA**	**%**
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe,		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade,		
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio	TI	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Crear textos individuais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se partise da civilización e cultura latinas como fonte de inspiración.	Crear textos individuais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina. - Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos. - Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas. - Formas nominais do verbo. - A tradución: técnicas, procesos e ferramentas. - A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución. - Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar. - Ferramentas de tradución, cando se considere necesario. - Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística. - Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto. - Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas. - A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución. - Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación. - Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación. - Destrezas comunicativas do uso da lingua latina. - Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos. - Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos. - Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática. - Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional.

UD	Título da UD	Duración
8	Textos: Tradución Fedro	25

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Realizar traducións directas e/ou inversas de textos ou fragmentos adaptados ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando e analizando, cando se considere necesario, unidades lingüísticas regulares da lingua e apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas.	Realiza traducións directas de textos adaptados e/ou orixinais, de dificultade adecuada e progresiva, con corrección ortográfica e expresiva, identificando unidades lingüísticas regulares da lingua.	PE	90
CA1.2 - Seleccionar o significado apropiado de palabras polisémicas e xustificar a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual e utilizando ferramentas diversas de apoio ao proceso de tradución en distintos soportes cando se considere necesario.	Selecciona o significado apropiado de palabras polisémicas e xustifica a decisión, tendo en conta a información cotextual ou contextual.		
CA1.3 - Revisar e emendar as propias traducións e as das compañeiras e compañeiros, realizando propostas de mellora e argumentando os cambios con terminoloxía especializada a partir da reflexión lingüística.	Revisa e emenda as propias traducións, realizando propostas de mellora.		
CA1.5 - Rexistrar os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina, seleccionando as estratexias máis adecuadas e eficaces para superar esas dificultades e consolidar a súa aprendizaxe, realizando actividades de planificación da propia aprendizaxe, autoavaliación e coavaliación.	Rexistra os progresos e dificultades de aprendizaxe da lingua latina.		
CA1.6 - Extraer, analizar e reflectir oralmente ou, preferentemente, por escrito e, de poder ser, en latín, mediante paráfrases simples, as ideas principais dos textos obxecto de traballo.	Extrae por escrito, de poder ser, en latín as ideas principais dos textos obxecto de traballo.		
CA1.7 - Planificar e participar, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo, coa finalidade de facilitar a súa comprensión integral.	Planifica e participa, cando se considere necesario, en diálogos breves e sinxelos sobre os contidos dos textos obxecto de traballo.		
CA1.8 - Explicar cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos de complexidade crecente que se produciron tanto desde o latín culto como desde o latín vulgar ata a lingua de ensino, servíndose cando sexa posible da comparación con outras linguas do repertorio propio.	Explica cambios fonéticos, morfolóxicos ou semánticos que se produciron desde o latín ata a lingua de ensino.		
CA1.9 - Analizar, interpretar e comentar textos e fragmentos literarios de diversa índole de crecente complexidade, aplicando estratexias de análise e reflexión que impliquen mobilizar a propia experiencia, comprender o mundo e a condición humana e desenvolver a sensibilidade estética e o hábito lector.	Analiza, interpreta e comenta textos literarios de diversa índole de crecente complexidade, a partir de criterios dados.		

Criterios de avaliación	**Mínimos de consecución**	**IA**	**%**
CA1.4 - Realizar a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada identificando as unidades lingüísticas máis frecuentes da lingua latina, comparándoas coas das linguas do repertorio lingüístico propio e asimilando os aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos elementais do latín.	Realiza a lectura directa de textos latinos de dificultade adecuada con corrección fonética (le correctamente as letras e dígrafos) e prosódica (acentúa corectamente).	TI	10
CA2.5 - Crear textos individuais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se partise da civilización e cultura latinas como fonte de inspiración.	Crear textos individuais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Unidades lingüísticas da lingua latina.
- Sintaxe oracional: funcións e sintaxe dos casos.
- Estruturas oracionais. A concordancia e a orde de palabras en oracións simples e oracións compostas.
- Formas nominais do verbo.
- A tradución: técnicas, procesos e ferramentas.
- A análise morfosintáctica como ferramenta complementaria de tradución.
- Estratexias de tradución: formulación de expectativas a partir, entre outros, do contorno textual e do propio texto, paráfrases simplificadas en lingua latina, contexto, coñecemento do tema, descrición da estrutura e xénero, peculiaridades lingüísticas dos textos traducidos, erros frecuentes de tradución e técnicas para os evitar.
- Ferramentas de tradución, cando se considere necesario.
- Lectura comparada de diferentes traducións e comentario de textos bilingües a partir de terminoloxía metalingüística.
- Recursos estilísticos frecuentes e a súa relación co contido do texto.
- Estratexias de retroversión de textos breves. Afondamento no uso de expresións idiomáticas.
- A tradución como instrumento que pode favorecer o razoamento lóxico, a resolución de problemas e a capacidade de análise e síntese, dentro dos límites e inconsistencias propias da tradución.
- Aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe e actitude positiva de superación.
- Estratexias e ferramentas, analóxicas e dixitais, individuais e cooperativas, para a autoavaliación, a coavaliación e a autorreparación.
- Destrezas comunicativas do uso da lingua latina.
- Estratexias para a planificación e produción de textos orais ou, preferentemente, escritos.
- Funcións comunicativas adecuadas aos textos obxecto de traballo: reformular e/ou resumir textos escritos.
- Léxico común nos textos e autores obxecto de traballo, así como fraseoloxía básica para a expresión oral en latín de preguntas básicas sobre o contido do texto e/ou a gramática.

Contidos
- Ferramentas analóxicas e dixitais para a aprendizaxe, a comunicación e o desenvolvemento de proxectos con falantes ou estudantes de latín no ámbito transnacional.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Como acontece na materia de Latín en todos os cursos nos que se imparte, as metodoloxía a empregar é ou pode ser distinta en función da natureza dos contidos.
Contidos de literatura latina
Para abordar este eido da materia recoméndase a seguinte liña de traballo.
A persoa docente procederá a facer unha presentación introdutoria de cada un dos xéneros e autores na aula, con especial referencia ao material de traballo e estudo do alumnado. As persoas discentes deberán desenvolver, de modo guiado (a poder ser a través da aula virtual) e dentro dun prazo determinado de tempo, unha lectura reflexiva do material de estudo, composto tanto por material teórico como por unha selecta de textos exemplificativos. Unha vez lido o material de estudo farase unha posta en común, á que se dedicará unha sesión, para resolver dúbidas e/ou afondar nos xéneros e autores. Unha vez feita a posta en común a materia será avaliada mediante unha proba escrita e un traballo.
A metodoloxía de traballo proposta para esta UD achégase moito á da clase invertida ou flipped-classroom.
Contidos de pervivencia da lingua
Para abordar este eido da materia proponse a seguinte liña de traballo.
Nesta UD agrúpanse tres núcleos de contidos diferenciados e directamente vinculados á proba de ABAU, nomeadamente, composición de palabras (en particular valor de prefixos de orixe latina), aforismos de orixe latina e toponimia. Para o tratamento de cada un destes apartados proponse unha metodoloxía moi semellante á descrita no apartado anterior. A persoa docente procederá a facer unha sesión introdutoria na que explique aqueles aspectos máis salientables da materia concreta, dea as instrucións de estudo e o material para que o alumnado desenvolva o seu traballo (que normalmente estará na aula virtual). Despois darase un prazo de tempo para o que o alumando leve a cabo unha lectura reflexiva do material, para pasar, finalmente, a unha poste en común na que a persoa docente aclarará as dúbidas ou afondará naqueles aspectos que demande o alumnado. Rematada a posta en común, a materia será avaliada.
Contidos de legado
Para abordar este eido da materia proponse a seguinte liña de traballo.
Os contidos de legado nesta materia están referidos a tres aspectos concretos da herdanza da cultura e civilización romana: a mitoloxía, o dereito e a oratoria. Os criterios de avaliación (CA) do currículo determinan a metodoloxía. Parece oportuno, pois, que para tratar estes contidos a persoa docente elabore uns guións sobre aspectos concretos destes temas, de modo que o alumnado, a partir da consulta de información e bibliografía moi concreta, elabore un pequeno traballo de investigación sobre algún destes temas. Nesta programación proponse que o alumnado reciba estes guións na 1.ª avaliación e que poida dispoñer dun prazo amplo para a elaboración do seu traballo que, en todo caso, deberá ser entregado antes de que remate o curso, para que poida ser tido en conta á hora de levar a cabo a avaliación final. Sería conveniente elaborar unha rúbrica de corrección para entregar co guión, para que o alumnado saiba de modo claro como vai ser avaliado.
Contidos lingüísticos
Para abordar este eido da materia propóñense as seguintes liñas de traballo.
a) Método tradicional. A persoa docente pode comezar o tratamento deste apartado da materia mediante un repaso da gramática tratada en 1.º de bacharelato, para despois pasar a explicar os contidos de gramática correspondente a 2.º de bacharelato. Normalmente a metodoloxía empregada será a tradicional baseada en explicacións teóricas que se apoiarán en exercicios de práctica, recoñecemento e consolidación dos contidos tratados. Unha vez rematado a explicación dos contidos gramaticais, pódese pasar á tradución de textos. Nesta parte da materia o alumnado procede a traducir, con axuda dun dicionario, textos dun ou máis autores, normalmente coincidentes cos que serán obxecto de exame na ABAU. Nesta parte da materia é o alumnado o que debe traducir, ben na casa, ben na aula, e xustificar a súa tradución, normalmente media a análise morfolóxica e sintáctica sistemática do texto obxecto de traballo. Normalmente esta fase da materia adoita desenvolverse en formato de traballo en grande grupo, incentivándose a colaboración e participación de todo o grupo.
b) Métodos activos. Utilización de ECCE Roma

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
RESUMO DE GRAMÁTICA
ESCOLMA DE TEXTOS
a) Escolma de textos adaptados.
b) Escolma de textos orixinais.
MATERIAIS DE ESTUDO
a) Apuntamentos
b) Materiais elaborados polo Grupo de Traballo de Latín da CiUG.
c) Ecce Roma
Diccionario Ilustrado Latín. Latino-Español/ Español-Latino (VOX)
AULA VIRTUAL

1. RESUMO DE GRAMÁTICA. É conveniente que o alumnado teña acceso a toda a gramática tratada a través dun resumo ou compendio, especialmente útil porque adoitan presentar a morfoloxía tratada en táboas que permiten un fácil repaso destes contidos. Cada persoa docente escolles este material, mais parece especialmente interesante utilizar o apéndice gramatical que acompaña ao dicionario Vox Latín - Español, Español - Latín, por ser este último o máis usado polo alumnado e estar permitido o seu uso na proba de ABAU.
2. ESCOLMA DE TEXTOS. Será común a todo o profesorado unha escolma de textos orixinais que virá determinada polo Grupo de Traballo de Latín da CiUG. Para o profesorado que traballe con métodos activos parece conveniente a creación dunha escolama de textos adaptados.
3. MATERIAIS DE ESTUDO.
a) Libro de texto (?). A diferencia de moitas materias, en Latín II é moi frecuente que o profesorado non utilice un libro de texto de referencia. Por tanto, os materiais de estudo serán facilitados normalmente polo propio profesorado e serán de elaboración propia.
b) Materiais elaborados polo Grupo de Traballo de Latín da CiU (https://ciug.gal/gal/abau/latin-ii).
c) Outros materiais. Sería aqueles aos que se fai referencia anteriormente no apartado a).
4. DICIONARIO. O dicionario escolar de referencia é o "Diccionario Ilustrado Latino - Español Español - Latino" da editorial Vox. Existe tamén un dicionario escolar en galego, "Dicionario latín - galego" da editorial Galaxia.
5. AULA VIRTUAL. A aula virtual de referencia para os centros públicos de Galicia é a da plataforma Moodle da que cada centro dispón. Seguindo as recomendacións da Consellería, parece conveniene que esta sexa a aula virtual de referencia da materia

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

INTRODUCIÓN
Latín de 2.º de bacharelato é unha materia de continuidade, razón pola que normalmente o alumnado que a cursa xa é coñecido para o profesorado. Pódese, porén, producir dúas circunstancias que fan especialmente relevante neste curso a avaliación inicial (AI), que se incorpore ao grupo alumnado que cursara Latín I noutro centro ou ben que non cursara Latín I en 1.º de bacharelato por cursar outro itinerario dentro da modalidade.
Ademais do dito anteriormente, para facer unha AI máis efectiva sería conveniente contactar co departamento de orientación o antes posible, para poder acceder á información que sobre o alumnado en particular poida ter este

departamento.

TEMPORALIZACIÓN
A AI hase levar a cabo antes do remate da 4.ª semana de curso e, en todo caso, antes das reunións dos equipos educativos para a posta en común dos resultados da mesma.
OBXECTIVOS
1.º Identificar e determinar o nivel de coñecemento de todo o alumnado que non cursara no centro o ano anterior a materia de Latín I.
2.º Coñecer as motivacións do alumnado para escoller a materia de Latín II. Aínda que isto xa se fixo en 1.º, é importante volver preguntar por este aspecto dado que é moi frecuente que se produzan cambios de motivacións e/ou obxectivos que pode ser relevante coñecer.
3.º Identificar o alumnado con necesidade específica de apoio educativo (ACNEAE).
4.º Identificar o alumnado repetidor.

INSTRUMENTOS
1. Actas e memoria do departamento do curso anterior.
2. Cuestionario escrito no que o alumnado debe responder a preguntas relacionadas cos catro obxectivos apuntados anteriormente.
3. Diálogo informal co alumnado os primeiros días de aula.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	**3**	**4**	**6**	**7**	**20**	**10**	**25**	**25**	**100**
Proba escrita	90	90	90	90	90	90	90	90	**90**
Táboa de indicadores	10	10	10	10	10	10	10	10	**10**

Criterios de cualificación:

CUALIFICACIÓN DAS AVALIACIÓNS
Obterase da seguinte maneira:
90% Probas escritas que hanse adaptar aos contidos das unidades leccionadas

- Realizaranse como mínimo un exame de contidos lingüísticos por avaliación. De seren dous, ao tratarse dun avaliación progresiva, o primeiro terá un valor dun 40% e o segundo do 60%.

10% Táboa de indicadores como rúbricas, listas de cotexo, observación directa, etc. para as probas orais, as presentacións, os traballos escritos, en función do tipo de contidos e criterios de avaliación da cada UD.

- No caso de non entregarse no período de tempo establecido, cualificarase con "Non apto".

AVALIACIÓN FINAL
Media ponderada das avaliacións en función dos pesos establecidos para cada avaliación.
NOTA BENE As unidades didácticas desta materia son transversais e a súa distribución por avaliación e pesos e a que segue:

UNIDADE	PESO TOTAL	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
UNIDADE 1	3	2	1	
UNIDADE 2	4	2	2	
UNIDADE 3	6	2	3	1
UNIDADE 4	7	2	2	3
UNIDADE 5	20	5	5	10
UNIDADE 6	10	2	3	5

UNIDADE 7	25	5	10	10
UNIDADE 8	25		10	15
	100%	20%	35%	45%

A 1ª avaliación achega un 20% da cualificación final.
A 2ª avaliación achega un 35% da cualificación final.
A 3ª avaliación achega un 45% da cualificación final.
ACLARACIÓNS:
1. As cualificacións que se han utilizar para o cálculo da cualificación final han ser as reais obtidas da aplicación das fórmulas matemáticas e non os enteiros que por lei deben aparecer no boletín.
2. Todas as cualificacións que cheguen na súa aproximación decimal a 5 ou pasen de 5, poderán ser redondeadas no seguinte enteiro, sempre e cando a persoa docente considere que esta aproximación ha redundar nun beneficio para o alumando (exemplo: unha alumna que ten como media da 1.ª avaliación 6,57 poderá ter no boletín un 7, se así o considera oportuno a persoa docente, mais tendo en conta que para efectos de medias a que realmente se vai empregar é 6,57). Isto tamén rexe para a cualificación final.
3. Dado que as cualificacións das avaliacións virán conformadas polos logros acadados no tratamento dos contidos lingüísticos e tendo en conta que estes contidos son de avaliación progresiva é moito importante a aplicación do principio de prevalencia da cualificación posterior sobre a anterior. Así, se unha alumna, por exemplo, na 1.ª avaliación obtén unha cualificación de 5,25 e na 2.ª de 6,25, pasará a ter automaticamente 6,25 na 1.ª, dado que, de non ser así, a cualificación final non se conformaría sobre o que realmente sabe a alumna ao final de curso. Isto conleva que no caso de que a cualificación obtida na 3.ª avaliación sexa superior ás das dúas anteriores, será esta a única que se teña en conta á hora de facer as medias para a cualificación final.
INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
1. Probas escritas.
As probas escritas hanse adaptar aos contidos das unidades didácticas que se avalíen. Realizaranse como mínimo un exame de contidos lingüísticos por avaliación. De seren dous, ao tratarse dun avaliación progresiva, o primeiro terá un valor dun 40% e o segundo do 60%.
2. Táboa de indicadores como rúbricas, listas de cotexo, observación directa, etc. para as probas orais, as presentacións, os traballos escritos, en función do tipo de contidos e criterios de avaliación da cada UD.

Criterios de recuperación:

1.ª Avaliación. O alumnado que non chegue ao 5 na 1.ª avaliación non fará ningunha proba específica de recuperación durante a 2.ª, xa que esta parte da materia é obxecto de avaliación progresiva.
2.ª Avaliación. O alumnado que non chegue ao 5 na 2.ª avaliación non fará ningunha proba específica de recuperación durante a 3.ª, xa que esta parte da materia é obxecto de avaliación progresiva.
Avaliación extraordinaria. A avaliación extraordinaria tentará ser, en todo caso, selectiva, isto é, avaliar a cada persoa discente daquelas partes do programa que impiden que chegue ao 5 na aplicación da fórmula de cualificación final. Así pois, emitida a cualificación final de curso, cada persoa discente que non supere a materia recibirá un informe individualizado no que se especifique os contidos a recuperar. A cualificación final, así pois, será o resultado da aplicación da fórmula da avaliación final coas modificacións correspondentes.
Realizarase ao final de cada trimestre unha proba escrita con cuestións referidas aos contidos non lingüísticos explicados ata ese momento a modo de recompilación das UD desa avaliación que servirá ao alumnado como recuperación dos apartados non superados durante o trimestre para o caso de que a cualificación fose inferior a 5. Asemade, para o resto do alumnado que obtivese unha cualificación superior a 5, esa proba serviría para incrementar a súa cualificación nese trimestre.En canto ás unidades de contido lingüístico, dado o carácter progresivo da materia, a superación das unidades posteriores supón a superación das anteriores.
No período posterior á terceira avaliación e antes da avaliación extraordinaria, haberá novas probas de recuperación individualizadas para o alumnado que non superase determinadas unidades didácticas e/ou trimestres e/ou curso completo para o caso de que a cualificación non chegase a 5.
A nota obtida nas probas de recuperación substituirá a nota anterior que estivese suspensa das correspondentes UD ou avaliacións e aplicaríanse as fórmulas correspondentes para recualificar e recuperar a materia.

6. Medidas de atención á diversidade

Realizada a avaliación inicial (AI) e en coordinación co Departamento de Orientación, hanse poñer en práctica as medidas de atención á diversidade que correspondan. As máis frecuentes neste curso serán as ordinarias e, dentro destas, as que se recollen na seguinte enumeración:
- Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da aula ás características do alumnado. Trátase neste punto, por exemplo, da colocación do alumnado na aula (proximidade á persoa docente, agrupación en parellas, etc.)
- Adecuación das programacións didácticas á contorna e ao alumnado. Este punto é básico e debe determinar dende o primeiro momento a programación de todas as materias do centro.
- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación. Esta medida será unha das máis frecuentes e de fácil aplicación.
- Programas de recuperación. A elaboración dun programa específico para recuperar as avaliacións e tamén a materia no seu conxunto debe ser unha medida a considerar no caso de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

En todo caso, a posta en práctica dunha destas medidas ou de calquera outra non relacionada anteriormente deberá facerse baixo a supervisión e en estreita colaboración co Departamento de Orientación e o resto do equipo educativo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - A comprensión de lectura.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - A expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - A comunicación audiovisual.						X		
ET.4 - A competencia dixital.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - O emprendemento social e empresarial.					X			
ET.6 - O fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - A educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A creatividade.	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

1. A comprensión de lectura e máis a expresión oral e escrita son elementos transversais desta materia, na que se procura a comprensión de textos mediante a lectura e a demostración desta comprensión mediante a súa tradución. Estes elementos estarán constantemente presentes no traballo de aula.
2. A comunicación audiovisual será traballada ao longo do ano mediante a elaboracións de traballo que inclúa a produción de vídeos e recursos audiovisuais propios.
3. A competencia dixital será traballada a través da utilización constante da aula virtual e recursos accesibles a través da rede.
4. O fomento do espírito crítico e científico, etc. serán tidos en conta á hora de traballar na aula durante todo o curso, dado que son aspectos que se deben ver reflectidos no trato diario e no tratamento de todos os aspectos da actualidade que se integran no labor cotián da aula.
5. O emprendemento social e empresarial será obxecto de traballo específico en relación coa UD1.
6. O fomento do espírito crítico e científico. No traballo diario na aula a incentivación da curiosidade por coñecer e valorar xustificadamente calquera aspecto da lingua latina e do mundo romano estará presente a través das reflexións da persoa discente.
7. A educación emocional e en valores. A través do desenvolvemento do seu traballo, a persoa docente debe dar exemplo dunha xestión axeitada das emocións e transmitir a través do seu traballo valores básicos como os de respecto a calquera tipo de diversidade, a resolución pacífica de conflitos, etc.
8. A igualdade de xénero. A persoa docente debe transmitir, favorecer e insistir na igualdade de xénero como un factor que se debe integrar en todos os ámbitos da nosa sociedade.
9. A creatividade. A persoa docente debe favorecer e incentivar a creatividade do alumnado en calquera aspecto da materia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1. Asistencia ao festival de teatro clásico de Lugo.	O alumnado asistirá á representación dunha traxedia grega clásica e dunha comedia romana nalgunha das sedes deste festival.		X	
2. Visita á biblioteca do centro.	O alumnado visitará a biblioteca do centro para coñecer que recursos relacionados co latín en particular e coa cultura romana en xeral ten a biblioteca escolar.	X	X	X
3. Ahora mismitos	Espectáculo cómico sobre unha actualización dos mitos clásicos.		X	

Observacións:

A asistencia á representación de obras de teatro clásicas é unha actividade angular da materia, dado que en función destas representacións hanse marcar as lectura do curso. Temporalización: mes de febreiro - marzo, en función das obras e sede que se escollan.
A temporización concreta do espectáculo Ahora mismitos dependerá da disponibilidade do autor.
As visitas á biblioteca do centro estarán vinculadas ás actividades propostas pola mesma durante este curso. A temática vai ser a herdanza grecolatina co gallo das próximos Xogos Olímpicos.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico

1. O traballo de aula (contidos, metodoloxía, temporalización) correspóndese co previsto na programación.
Metodoloxía empregada
2. Os resultados de avaliación son os esperados a partir do traballo e actitude mostrada polo alumnado.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
3. Os resultados de avaliación ao final de curso son os esperados en función do traballo e actitude mostrada polo alumnado e reflicten as medidas tomadas durante o curso.
Medidas de atención á diversidade
4. Detéctanse con celeridade as/os ACNEAE, identifícase a súa casuística particular e póñense en marcha as medidas precisas en colaboración co Departamento de Orientación.
Clima de traballo na aula
5. O grao de satisfacción do alumnado coa materia e máis coa persoa docente é alto e responde ao planificado na programación.

Descrición:

Estes cinco indicadores son esenciais neste punto da programación e esixen unhas metodoloxías, instrumentos e temporalizacións distintas para poderen ser medidos.
1. O traballo de aula (contidos, metodoloxía, temporalización) correspóndese co previsto na programación. Para avaliar este indicador de logro a persoa docente debe revisar con regularidade que tanto os contidos, os tempos e o modo en que se está a traballar na aula son os que se corresponden co establecido na programación. En caso de que haxa diverxencias, estas así como as súas causas deben ser consignadas nas actas de departamento para, ao cabo do curso, facer unha valoración que sirva para modificar a programación do curso seguinte. O feito de que a aplicación PROENS estabeleza un seguimento por UD, marca xa a temporalización deste traballo. Instrumento: táboa de indicadores.

2. Os resultados de avaliación son os esperados a partir do traballo e actitude mostrada polo alumnado. A persoa docente, especialmente en grupos que adoitan ter un número de alumnado pequeno, normalmente ten unha previsión dos resultados que terán as persoas discentes en base ás súas observacións diarias na aula. É importante que esta previsión se cumpra, dado que iso evidenciará que a observación e as impresións recibidas durante a avaliación son as correctas. Este acerto na previsión permitirá á persoa docente dar consellos útiles e, no seu caso, tomar as medidas oportunas para que o alumnado mellore o seu rendemento académico, de ser o caso. Instrumento: táboa de indicadores onde se exprese a relación entre o resultado previsto e o resultado conseguido.

3. Os resultados ao final de curso son os esperados en función do traballo e actitude mostrada polo alumnado e reflicten as medidas tomadas durante o curso. Derivación lóxica do indicador de logro anterior, este pretende medir o acerto da observación como, en particular, a efectividade das medidas tomadas durante o curso para mellorar o rendemento académico do alumnado. Instrumento: táboa de indicadores onde se exprese a relación entre o resultado previsto e o resultado conseguido.

4. Detéctanse con celeridade as/os ACNEAE, a súa casuística particular e póñense en marcha as medidas precisas en colaboración co Departamento de Orientación. A avaliación deste indicador de logro pódese facer a principios do mes de novembro, momento no que todo o alumnado con necesidades especiais de apoio educativo debería estar identificado e as medidas a tomar xa planificadas. Ademais da observación directa da persoa docente na aula, é moito importante o correcto aproveitamento e deseño da avaliación inicial e, en especial, a coordinación e contacto habitual co departamento de orientación.

5. O grao de satisfacción do alumnado coa materia e máis coa persoa docente é alto e responde ao planificado na programación. A satisfacción do alumnado co traballo realizado na aula pola persoa docente é, seica, un dos aspectos menos desenvolvidos na práctica docente en xeral e que, porén, pode, ben administrado, ser unha fonte moi positiva e rendible de información tanto para o enfoque da materia dende un punto de vista académico como dende o punto de vista do labor docente. O mellor procedemento para medir este indicador de logro é un cuestionario electrónico e anónimo que se proporá ao alumnado para que cubra ao final de cada avaliación. Este cuestionario debe permitir que

o alumnado valore os seguintes aspectos: 1) A súa satisfacción cos contidos da materia; 2) A súa satisfacción coa metodoloxía desenvolvida e o ambiente de traballo na aula; 3) A súa satisfacción coa propia persoa docente e o trato por esta dispensado. Estes tres bloques permiten obter unha información imprescindible para valorar o desenvolvemento da materia en xeral e son, xunto cos indicadores anteriormente citados, un instrumento básico para a introdución de modificacións na programación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

1. Procedemento de seguimento.
Ao remate de cada unidade didáctica hase proceder a consignar no apartado de seguimento da programación da aplicación PROENS os datos que esta requira (data de inicio e final, sesións previstas e sesións realizadas, grao de cumprimento, propostas xerais de mellora e outras observacións). Ademais, unha vez ao mes, na acta da reunión de departamento, hase facer cando menos unha breve referencia ao seguimento da programación.

2. Procedemento de avaliación.
Para avaliar a programación a final de curso hanse ter en conta os seguintes parámetros:
a. Resultados académicos do grupo.
b. Eficacia das medidas de atención á diversidade adoptadas.
c. Grao de cumprimento da programación e, no seu caso, causas dos incumprimentos.

A valoración do grao de cumprimento destes indicadores debe dar lugar a unha serie de propostas de modificacións e mellora para o curso vindeiro, que se deben reflectir na memoria de final de departamento e máis na programación do seguinte curso.

9. Outros apartados